

Vasárnapi Újság, 2024. december 29.
Zöldátállás kérdőjelekkel. Ideológiával csak az indulatokat lehet fűteni.
Nagy Katalin interjúja Szarka Lászlóval

https://mediaklikk.hu/radio-lejatszo-kossuth/?date=2024-12-29_06-08-47+0100&enddate=2024-12-29_08-30-00+0100&ch=mr1 6:33:50-6:43:32

valamint

https://mediaklikk.hu/radio-lejatszo-kossuth/?date=2024-12-29_19-05-00&enddate=2024-12-29_20-10-00&ch=mr1 19:15-19:15

Újhelyi Zoltán: Az áram ára már az egekben, de gond lesz a gázzal is. Pusztító hatással az európai iparra a zöldátállás és az orosz-ukrán háború. December közepén, az észak-európai szélcsend és felhősödés miatt gyakorlatilag leállt a megújuló áramtermelés. Norvégia déli részén emiatt 20-szorosára ugrott a rugalmas áramár. Németországban több ipari üzem is csökkentette a termelést. A Riesa-i és az Essen-i acélgyárakat pedig leállították. Ilyen költségek mellett egyszerűen nem éri meg termelni – nyilatkozta az Anke acélművek igazgatója, és kérdés, hogy mit hoz a jövő év. Az előjelek nem biztatóak: január elsejétől Ukrajna nem továbbít orosz gázt Európa felé. Kijev azonban továbbra is számít az uniós országokból érkező villamos energiára. Hogy jutottunk idáig? Egyebek mellett erre a kérdésre keresi a választ Samuel Furfari belga vegyészmérnök Energia-bizonytalanság című könyve. Szarka László akademikust Nagy Katalin kérdezte.

Szarka László: Samuel Furfari egy olasz származású belgiumi professzor, aki 36 éven át volt az Európai Bizottság energiaügyi főtisztviselője. És nem egy könyvet írt, hanem tizenhat könyvet írt az energiapolitikáról, és ő azt állítja, hogy a jelenlegi Európai Bizottság tudatosan veri szét Európa energiabiztonságát.

NK: Azért ez a megállapítás, egy olyan embertől, aki ott volt az Európai Bizottságban, azért az meglepő. Mert mi kívülállók azt gondolnánk, hogy lehet, hogy az Európai Bizottság mindig úgy gondolkodott, mint Ursula von der Leyen.

SzL: Egészen másképpen állt hozzá az Európai Bizottság régebben. Furfari végigtekintett ennek a történetén. 1957-ben, már elfelejtettük, pedig valamikor hallottunk róla, hogy volt egy Messinai Nyilatkozat, ahol a hat alapító állam kinyilvánította, hogy olcsó és bőséges energia nélkül ennek a közösségnek, amit akkor Szén- és Acélközösségnek neveztek, nem lesz jövője. Aztán 1968-ban elkészült az első energiapolitikai dokumentumuk, amiben azt mondták, hogy együttműködésre van szükség. 1980-ban, most már tanulva a hetvenes éveknek az olajválságaiból, 73-ból és 79-ből, elhatározták, hogy az Északi-tengeren fokozzák a kőolaj- és a földgáz kitermelését.

NK: Ne csak a Közel-Kelettől függünk?

SzL: Ne csak a Közel-Kelettől függünk. És ezt sikeresen meg is valósították, hamarabb dolgozták ki az off-shore technológiát, tehát a tengeri technológiát, mint az Egyesült Államokban. És akkor készült egy másik stratégia is. Az volt a neve, hogy CO-CO-NUC. Ez nagyon érdekes, mert az első CO az a coal-t, tehát a szenet jelenti, a második CO conservation-t, ami akkori jelentésében a mai energy saving-get, tehát az energia-takarékosságot jelenti, a NUC pedig a nukleárisból származik. Tehát ez a stratégia szén- és atomenergia-alapú európai társadalmat képzelt el, takarékosan. Na most 2000-ben, akkor már vezető tisztségviselő volt valóban ez a Samuel Furfari, egy Loyola de Palacio energiaügyi biztos mellett, Romano Prodi idejében. Diverzifikációs stratégiát dolgoztak ki, látva azt, hogy az Európai Uniónak nincs elegendő önálló

természeti erőforrása. Ezért a lehető legkülönbözőbb energiaforrásokat kell beszerezni, a legkülönbözőbb energia-útvonalakon, és nem szabad függeni egyetlenegy országtól. De azért Oroszországgal egy széles körű együttműködést dolgoztak ki, hiszen Oroszországnak nem csak olaja és földgáza, hanem uránja is van.

NK: Bocsásson meg, csak hogy közbevágozok. Most azt mondjuk, hogy ezek oroszbarátok voltak ezek a tisztségviselők.

SzL: Nem! Aztán Németország tromfolt rá erre, és valójában szétverte ezt a diverzifikációs stratégiát, azzal, hogy ők egy különmegállapodást készítettek az oroszokkal, mert a németek akartak lenni teljes Európának, benne Közép-Európának, Ausztriának és gondolom Magyarországnak is a gázellátói. Úgy, hogy Oroszországból közvetlenül Németországba menjen a kőolaj. Az összes tojást nem szabad ugyanabba a kosárba tenni. A németek ezt tették, és tulajdonképpen 2022 őszén hát meg is lett ennek a tragikus, eléggé el nem ítéhető következménye...

NK. Amikor felrobbantották.

SzL: Amikor felrobbantották. 2010-ben jött a Barroso, majd a Juncker-féle időszak. Ekkor már egy európai energia uniót képzeltek el, és 2019-től pedig a von der Leyen bizottsággal egyidejűleg meghirdették a dekarbonizációt. Először azt, hogy 2030-ig 55%-kal kell csökkenteni a CO₂-kibocsátást, 2050-ig pedig meg kell szüntetni. Míg korábban egyetlen szóval racionálisnak volt mondható az Európai Unió energiapolitikája, 2019-től kezdve pedig irracionális. Ideológiai alapúvá lett, ennek a dekarbonizációs ideológiának rendelték alá a fizikai valóságot.

NK: Igen, de érvelhetett úgy von Ursula der Leyen, hogy akkor, még Romano Prodi idejében, meg aztán Barroso idejében még nem volt olyan jelentősége a megújuló energiának, mint amilyen most. A napenergiának meg a szélenergiának.

SzL: Meg kellett volna vizsgálni ezeknek a fizikai lehetőségeit. Tehát az a helyzet, hogy a napenergia és a szélenergia nem tud működni – ezt is elmondta Samuel Furfari az előadásában – igazi hatékony energiák nélkül. Egy óriási betonlapot kell készíteni a szélerőművekhez, vasbeton-oszlop kell. Műanyagból, üvegből készülnek rá a lapátok, ezek mind bányászati termékek. És egy olyan mágnest kell készíteni, ami különleges anyagokból van. És nem tudnak a fosszilis energiák nélkül megenni, hiszen a fosszilis energia jelenti a mai globális energiaellátásnak még mindig a 80 %-át. 30 éve is ez volt a helyzet, 20 éve is, 10 éve is és ma sem változik ez az arány. Mi felmutatjuk a fogyasztók felé, az Európai Unióban, hogy jó, a villamosenergia-ellátásban a szél- és a napenergia aránya már eléri a 21 százalékot, viszont nem figyelünk arra, hogy ennek az az ára, hogy iszonyú nagy fosszilis energiát kell fordítani arra, hogy ez a bűvészmutatvány előállítható legyen.

NK: Ráadásul mi van akkor, ha nem fúj a szél, nem süt a nap? Kell a kiegészítő energiatermelő park.

SzL: Aki napelem-parkot és szélerőmű-parkot épít, annak nem egy erőművet kellene építenie, hanem kettőt. A napnál ez jobban kiszámítható, mert éjszaka (és erre is mutatott Samuel Furfari egy dél-szicíliai példát, ahol jelentősen süt a nap) ilyenkor, decemberben 15 óra 45 perc is eltelik, amikor biztosan lehet arra számítani, hogy a nap nem fog elektromos energiát termelni.

NK: Több, mint egy fél nap.

SzL: Több, mint egy fél nap. És arra az időre szükséges valamivel pótolni. A meglévő energiaforrásokat, az erőműveket kell működtetni, de csak addig szabad működtetni őket, amíg ezek a megújulók nem méltóztatnak energiát szolgáltatni. Mert ha igen, akkor olyan energiapolitika van érvényben a jelenlegi Európai Bizottság által, ami elsőbbséget biztosít a szél- és a napenergiáknak. Tehát akkor kötelesek vagyunk letekerni az atomerőművet, a szénerőműveket is. Ezzel az élettartam rövidül, egy csomó probléma jelentkezik. És gázerőművet is azért kell építeni, mert azt nagyon gyorsan be- és ki lehet kapcsolni. Amikor a megújuló források nem képesek energiát adni, akkor mégiscsak legyen biztonságos elektromos energia.

NK: Még egy érdekes állítása volt Furfarinak az előadásában. Amikor kitört a háború, akkor ugye Németország, meg az egész Európai Bizottság azt mondta, hogy jó, akkor befejeztük az oroszokkal való együttműködést, nem kell orosz energia, majd megvásároljuk az villamos energiát Ukrajnából. Na de hát Ukrajnában atomerőművek vannak szép számmal, nem?

SzL: Atomerőművek és szénerőművek vannak szép számmal. Sőt ráadásul a hidrogént is ott akarták gyártani. Ezzel ment el a német külügyminiszter Zelenszkijhez, aki maga is látta, hogy ez óriúság, erre képtelen Ukrajna. S látjuk, hogy micsoda energiagondok vannak.

NK: Az az érdekes, hogy egy olyan ember, aki ott volt 36 évig az Európai Bizottságban, az energiaügyi hivatalban szakemberként, ezt ilyen nyilvánvalóan tudja, leírja, és elmondja, és mégis úgy tűnik, hogy viszik Európát a szakadék felé.

SzL: Európában egyáltalán nem foglalkoznak ővele. Először így szabadon a véleményét az MCC brüsszeli konferenciáján, májusban tudta elmondani, és azért jött nagyon szívesen Budapestre, most a Professzorok Batthyány Köre és a Batthyány Lajos Alapítvány meghívására, mert egy olyan országba jött, ahol a racionális gondolkodásnak az alapjai még megvannak.

ÚZ: Szarka László akademikust Nagy Katalin kérdezte.